

VOLKS BELANG

Jaargang 131 - nummer 10 - december 2010 - maandblad

2010. Het verloren jaar

Het jaar 2010 werd gekenmerkt door een parlementaire verkiezing die als historisch zal blijven bestempeld worden. De electorale vloedgolf waarmee Bart De Wever op 13 juni Vlaanderen overhoop haalde, had volgens de exit-polls zelfs nog op meer succes kunnen uitdraaien. Maar na meer dan een half jaar onderhandelen heeft het succes van De Wever tot geen enkel resultaat geleid. Er is helaas geen uitzicht op de vorming van een federale regering of op een staats hervorming waar het land grote nood aan heeft.

Het was ook lang geleden dat één politieke partij de verkiezingen zo had gedomineerd. Liefst 47 procent van de kiezers had zelfs 'overwogen' om voor de partij van De Wever te kiezen. De figuur van Bart De Wever speelde voor 43 procent mee in de stembepaling en zelfs voor 17 procent bepaalde ze de uiteindelijke keuze om voor N-VA te stemmen. Niet zijn inhoudelijk programma, maar het charisma van De Wever konden vele kiezers overtuigen om voor de Vlaams-Nationalistische partij te kiezen. Hoe is het zover kunnen komen?

Lees onze analyse blz. 6 en 7.

INHOUD

EDITORIAAL

Het Plan B voor Open Vld

/2

MAATSCHAPPIJ

Carina Van Cauter: "De Kerk staat niet boven de wet."

/3

GESCHIEDENIS

De verschraving van de pers

/8

Een plan B voor de VLD

De Vlaamse liberalen staan aan de kant bij de regeringsonderhandelingen en de vorming van een nieuwe federale regering. Bij de Vlaamse verkiezingen in 2009 konden zij geen plaats meer verzilveren in de Vlaamse regering. Bij de federale verkiezingen in 2010 werd het uitzicht op een federale regeringsdeelname helemaal onmogelijk gemaakt. Intussen vond aan de top van de partij een generatiewissel plaats. Boegbeelden zoals Guy Verhofstadt, Karel De Gucht en Patrick Dewael kozen voor het achterplan. Nieuwlichters zoals Alexander De Croo kwamen aan de kop van de partij, gesteund door figuren uit de tussengeneratie.

Zij moesten opnieuw voor een begeesterend en aantrekkelijk politiek project zorgen, zowat het patent van de Vlaamse liberalen in de jaren tachtig en negentig. Tot op heden is daar maar weinig van te merken. De partij staat vandaag met één been in de ontslagnemende regering Letermé en moet dus haar politiek verdedigen, terwijl ze met het andere been probeert in de oppositie te geraken en de partijen die morgen deel uitmaken van de nieuwe meerderheid moet bekampen. Dit spagaat is voor een partij op termijn nefast. Open Vld moet daar zo snel als mogelijk van verlost worden.

Aan de top van de partij zijn liberalen

be krijgt een prachtige pr-folder te zien van de club van pater Phil Bosmans, je weet wel, de man van de pakkende spreukjes voor op je schoorsteen. De pauzen van de nieuwe maatschappij, zoals de trendwatcher en gewezen campagneman van Open Vld, Fons Van Dijk, kwamen uitleggen dat de mensen zich opnieuw verstoppen onder hun kerktoren en het globalisme is afgezworen. En ja, we moeten meer inzetten op innovatie. Innovatie en nog eens innovatie. De ontslagen werknemer van Opel Antwerpen die naast zijn kerstboom zit als een werkloze, zal nog vaak aan die innovatie terugdenken. Carl Devos sloeg dan, zoals gewoonlijk, weer nagels met koppen. De enige vernieuwing in de politiek uit de voorbije 20 jaar was de oprichting van de VLD. Dat is zo, maar daar is vandaag helaas nog maar weinig van te merken. En we kunnen het besluit van Devos volledig volgen: we moeten niet opnieuw het liberalisme uitvinden, we moeten niet opnieuw een groot verhaal proberen te schrijven, we moeten terug naar de roots, naar Adam Smith, David Hume en John Locke, naar de grote liberale denkers en hun opvattingen. Een grote volkspartij maken, een grote volksbeweging opzetten. Het ver van huis gaan zoeken, dat is nu niet aan de orde.

“Misschien hebben we opnieuw een kleine, maar sterke liberale partij nodig die de grondwaarden van het liberalisme uitdraagt.”

aan het roer die het vooral van de nieuwe maatschappelijke snufjes moeten hebben: twitteren, facebooken, Twunch for Life, de groene economie, het geluk van de mensen... Men laat BV's als de economist Geert Noels en professor politologie Carl Devos opdraven op de partijvergaderingen over de 'Visies voor Morgen', de slogan van een nieuw partijprogramma. Maar ook figuren zoals Marleen Dejonckheere, de directrice van de Bond Zonder Naam (!?) mochten hun zeg komen doen over 'het geluk van de mensen'. Wie de begeleidende documenten voor de sessie over 'geluk' wil downloaden op www.openvld.be.

Het onderwerp van de tweede sessie ging dus over het geluk van de mensen. Als er nu iets is waar politici zich niet moeten mee bezig houden is het toch wel het geluk van de mensen. Dat zullen ze wel zelf zoeken en daar zullen ze zelf moeten voor zorgen. De politiek kan hen daar hoogstens bij helpen door bijvoorbeeld de belastingen niet te verhogen, of er voor te zorgen dat er niet te veel putten in de weg zijn of dat de elektriciteitsrekening niet de pan uit swingt. Maar ons eigen geluk? Daar hebben we geen politici voor nodig. Betutteling ten top. Daar past elke liberaal voor!

Of de 'Visies voor Morgen' de sterkhouders zullen worden van het nieuwe wervend project van Open Vld is nog maar de vraag. Misschien hebben we opnieuw een kleine, maar sterke liberale partij nodig die de grondwaarden van het liberalisme uitdraagt. Een soort van PVV. Minder belastingen, minder staat, meer vrijheid en meer rechten voor het individu. Een actuele ontleding van de historische inhoud van het liberalisme op zich zou al een mooi 'Plan B' zijn. De aloude recepten van het 'op een ander' te gaan zoeken, bieden geen soelaas.

En nog iets. Het wordt tijd dat eerst het liberale middenveld aan het woord komt. Het Liberaal Vlaams Verbond, maar nog andere organisaties zoals Jong VLD, de Liberale Vrouwen, het LVSF, de Open Vld Vrouwen, de liberale vakbond en de mutualiteit zijn in het programma van 'Visies voor Morgen' nergens te bekennen. De werkgroepen worden uitsluitend bevolkt door partijsoldaten (lees: parlementsleden) die zich toch maar in het eigen gelijk terugtrekken. Het liberale middenveld is rijk. Gebruik het om het Vlaamse liberalisme uit het moeras te halen.

VOLKSBELANG

wordt uitgegeven door
de vzw Liberaal Vlaams Verbond,
Stichting Vanderpoorten

Verantwoordelijke uitgever:

Bert Cornelis,
Kramersplein 23, 9000 Gent

Hoofdredactie:

Bert Cornelis Bert@Reflectc.be

Vormgeving:

Ildé Cogen ilde.cogen@openvld.be

Secretariaat:

Luc Pareyn - Liberaal Archief

Kramersplein 23 - 9000 Gent

tel. 09/221.75.05 - fax: 09/221.12.15

www.liberaalarchief.be

luc.pareyn@liberaalarchief.be

Kamerlid Carina Van Cauter: 'De Kerk staat niet boven de wet'

Kardinaal Danneels en aartsbisschop Léonard verschenen voor de commissie seksueel misbruik. Open Vld-parlementslid Carina Van Cauter voert als iemand die het als slachtoffer aan den lijve ondervond, al een tijd strijd voor de rechten van zij die misbruikt zijn. Als politicus waagde zij het om op de tribune van de Kamer van Volksvertegenwoordigers een eigen getuigenis van haar misbruik af te leggen. Een moedige daad die haar meteen als de specialist ter zake bij Open Vld deed erkennen. Zij wil vooral weten of de kerkelijke verantwoordelijken bereid zijn om hun morele verantwoordelijkheid op te nemen. In verschillende media deed ze haar uitleg.

Carina Van Cauter is van mening dat de Commissie Seksueel Misbruik niet de bedoeling heeft om de Kerk te treffen. **Carina:** "De opdracht is nagaan hoe seksueel misbruik behandeld en bestraft wordt, in het bijzonder in een pastorale sfeer. We focussen op de Kerk, maar ook misbruik in milieus als de welzijnssector komt aan bod. De commissie zoekt naar een betere aanpak vanuit het standpunt van het slachtoffer, iets wat de Kerk nooit heeft gedaan en nog altijd niet doet. We willen niet polemiseren, maar de Kerk moet geen bijzondere behandeling verwachten. Ze staat niet boven of naast de wet."

Nieuwe feiten

Het Open Vld-parlementslid vond het ook kras dat de Gentse bisschop Luc Van Looy aan de Commissie zei dat hij zes nieuwe brieven over seksueel misbruik nog niet aan het gerecht had doorgespeeld. **Carina:** "Sorry, dan val ik van mijn stoel. 'Ze zeggen dat justitie zijn werk moet kunnen doen. Maar waarom hebben ze er dan een probleem mee dat justitie de honderden dossiers over misbruikklachten bezit?' Van Cauter vindt dat de Kerk tot nu toe haar morele verantwoordelijkheid onvoldoende opnam. Het gaat volgens haar regelrecht om 'schuldig verzuim'. "Schadevergoedingen aan slachtoffers wil men niet, omdat die volgens haar arbitrair toegekend worden. Dat is niet zo, er bestaan objectieve instrumenten om de psychologische schade van een slachtoffer te meten en op

basis daarvan vergoedingen uit te keren. Ik wil graag van Danneels en Léonard weten of ze bereid zijn hun morele verantwoordelijkheid op te nemen," aldus Van Cauter. Carina Van Cauter komt uit Herzele en is de echtgenote van de burgemeester van Herzele, Johan Van Tittelboom. Ze is licentiate in de rechten en bemiddelaarster in familiezaken. In 2007 werd ze volksvertegenwoordigster in de Kamer, maar was voordien al provincieraadslid en provinciaal deputé. Als volksvertegenwoordiger specialiseerde zij zich in justitie. Zij is actief lid van de Atomiumwerkgroep, die belast is met de hervorming van justitie. Carina maakte ophef door haar zeer persoonlijke verklaring over haar eigen misbruik als kind. 'Hachelijk avontuur voor de kleine Carina', zo blokletterden de kranten destijds. 'Carina dankt haar leven aan een opmerkelijke fietser' 'De dochter van de wereldkampioen wielrennen Emil Van Cauter viel in handen van een sadist.' 'De dader werd eerder betrap op gelijkaardige feiten en is voortvluchtig.' Of ze maakt er geforceerde grapjes over, zo lazen we in De Standaard. "Ik, de dochter van een wielrenner, ontvoerd van op de fiets, gered door een fietser", zegt ze. Maar het is pas als ze het over haar moeder heeft, die haar na de huiveringwekkende feiten hielp bij de verwerking, dat ze het moeilijk krijgt en de tranen even verbijt... schreef de krant.

Wakker schudden

Nog in De Standaard deed zij het verhaal

over haar tussenkomst in de Kamer: "Dat gebeurde helemaal onvoorbereid. Achteraf kreeg ik een telefoontje van Bart Somers, om zich te verontschuldigen dat hij zat te babbelen tijdens mijn tussenkomst. Ik wist helemaal niet dat je zoiets ging vertellen, zei hij. Geen probleem, heb ik geantwoord, dat wist ik zelf vooraf niet eens."

"Maar hoe gaat dat. We hadden een akkoord met alle fracties behalve Vlaams Belang over de oprichting van een bijzondere commissie naar het misbruik in de Kerk. Omdat er geen controverse rond bestond, kreeg de oprichting bijgevolg maar weinig aandacht. Ik mocht dan als vierde het woord voeren, om het Open VLD-standpunt te vertolken. Dat hoort zo, voor het verslag voornamelijk, want wie luistert er op zo'n moment. Wat kon ik bovendien nog toevoegen aan al het voorgaande? In het mapje met mijn voorbereiding zaten ook twee krantenartikels, die ik kort ervoor nog aan Karine Lalieux (PS) had laten zien. Net als veel slachtoffers van kindermisbruik heb ik een enorme drang om te bewijzen dat wat ik vertel waar is. Ik zag aan haar blik hoe onwaarschijnlijk ze het verhaal vond. "Toen ik naar voor stapte, hoorde ik geroezemoes op de banken. Ik zal ze eens wakker schudden, dacht ik. Ik besloot het verhaal te vertellen, om het menselijke aspect in het debat te brengen. Om aan te tonen dat het iedereen van ons kan overkomen, onze kinderen ook".

Geen verjaring

Van Cauter moest jaren nadien horen dat alle dossiers uit het jaar dat het misdrijf op haar was gepleegd waren vernietigd. Nu is dit anders zegt ze en doet justitie beter werk. Ook blijft ze pleiten voor de algehele afschaffing van de verjaringstermijnen voor misbruik van kinderen. "Bij kindermisbruik verdient niemand vrijuit te gaan. Uiteraard moeten de rechten van de verdediging worden gerespecteerd en is het ook niet de bedoeling onschuldigen te veroordelen."

B.C.

www.openvld.be

Oudere lezers zullen het begrip “Het blauwe doosje” wellicht onmiddellijk associëren met Stijfsel Remy/ Amidon Remy, dat verpakt zat in een blauw-wit doosje.

‘Het blauwe doosje’ is ook de titel van een recente publicatie over de geschiedenis van de firma Remy, gevestigd in Wijgmaal bij Leuven.

Het blauwe doosje van de liberaal Remy

Remy werd opgericht in 1855 en legde zich al vrij vroeg vooral toe op de productie van stijfsel op basis van rijstzetmeel. Met een van de toenmalige slagzinnen, “Er bestaat geen beter stijfsel dan den Stijfsel Remy Vervaardigd met Zuiveren Rijst. Vraagt het Stijfsel Remy”, werden ze alom bekend, zelfs tot ver buiten de landsgrenzen.

Groeiend bedrijf

Na de moeilijke beginjaren ontwikkelde het bedrijf zich tot een winstgevend groeiend bedrijf met meerdere vestigingen in het buitenland. Het aantal arbeiders in Wijgmaal steeg van 3 (1855) naar enkele honderden (begin jaren 1890) tot meer dan 1100 in begin van de 20ste eeuw.

De stichter Edward Remy (1813-1896), behorend tot de hogere Leuvense burgerij en liberaal gemeenteraadslid, was niet alleen een briljant zakenman maar ook een filantroop. Vanuit zijn sociale bewogenheid, lag hij aan de basis van tal van sociale voorzieningen voor zijn werknemers. Louis Tobback, geïntrigeerd door de figuur van Edward Remy, schreef in het boek dat men met deze voorzieningen “praktisch kan gewagen van een feitelijk alomvattend concept van sociale zekerheid”. En dat het nog lange jaren zou duren “voor de meeste van deze opvattingen in systemen veralgemeend werden”.

Soep tegen lage prijs

Remy nam verschillende initiatieven voor de inrichting van onderwijs: een landbouwschool, een naaischool, een huishoudschool, een school voor volwassen mannen en een school voor volwassen vrouwen. Hij liet in Wijgmaal 255 werkmanswoningen bouwen (met tuin), bediendewoningen en huizen voor kader- en directiepersoneel. Werknemers konden die huren of via een goedkope lening aankopen. Er werd voor de werknemers een **Kas voor Onderlinge Bijstand** opgericht

die tussenkwam bij ziekte, geneeskundige behandelingen, geneesmiddelen, hospitalisatie en begrafenis-kosten. Indien nodig stond de **Kas** in voor gratis vlees, brood, linnen en kolen. Er werd een **Sparkas** opgericht, een mutualiteit, een kinderkribbe, een rustoord - het **Hospice Remy** - waar vroeger steeds enkele plaatsen werden vrijgehouden voor werknemers van **Remy**.

Ook aan heel eenvoudige praktische dingen werd gedacht. 's Middags konden de arbeiders die verder weg woonden, soep verkrijgen aan lage prijzen.

Na het overlijden van Edward Remy in 1896 zetten zijn erfgenamen zijn sociale politiek onverminderd voort. Naast de **Hulpkas voor Voorlopige Werklieden** en de **Pensioenkas**, werd voor de werknemers het **Werk van den Regenmantel** opgericht. Wie dagelijks tot zes km ver door weer en wind moest stappen of fietsen, kreeg een warme regenmantel in bruikleen.

Jos Verniest, **Het Blauwe Doosje. Het oude E. Remy & C° en het nieuwe BENEQ-Remy in Wijgmaal. Van stijf sel tot functionele voedingsingrediënten.** Antwerpen, Uitgeverij Vrijdag, 2010, 192 p.

www.liberaalarchief.be

Herkenningsteken Erkend Cultureel Archief

De Vlaamse overheid reikte een herkenningsteken als Erkend Cultureel Archief uit aan 10 archiefinstellingen, waaronder het Liberaal Archief. Volksbelang wenst hierbij het archief te feliciteren.

Reeds geruime tijd kende de Vlaamse overheid aan musea met een kwaliteitsvolle werking een kwaliteitslabel toe. Het Cultureel-Erfgoeddecreet van 2008, waaronder het Liberaal Archief valt, stelde ook voor culturele archiefinstellingen en erfgoedbibliotheken een kwaliteitslabel in. Men wil daardoor de kwaliteit van de

werking van collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties zichtbaar maken, bewaken en verbeteren.

Om een en ander herkenbaar te maken voor het publiek, zorgde de overheid voor speciale herkenningsteken om aan de ingang van de instelling te bevestigen (één voor de musea, één voor de archieven en één voor de erfgoedbibliotheken). Inmiddels prijkt het op de voorgevel aan het Kramersplein.

Politieke analyse: Nieuwe verkiezingen in het Avondland 2010. Het verloren jaar

Het jaar 2010 werd gekenmerkt door een parlementaire verkiezing die als historisch zal blijven bestempeld worden. De electorale vloedgolf waarmee Bart De Wever op 13 juni Vlaanderen overhoop haalde, had volgens de exit-polls zelfs nog op meer succes kunnen uitdraaien. Maar na meer dan een half jaar onderhandelen heeft het succes van De Wever tot geen enkel resultaat geleid. Er is helaas geen uitzicht op de vorming van een federale regering of op een staats hervorming waar het land grote nood aan heeft.

Het was ook lang geleden dat één politieke partij de verkiezingen zo had gedomineerd. Liefst 47 procent van de kiezers had zelfs 'overwogen' om voor de partij van De Wever te kiezen. De figuur van Bart De Wever speelde voor 43 procent mee in de stembepaling en zelfs voor 17 procent bepaalde ze de uiteindelijke keuze om voor N-VA te stemmen. Niet zijn inhoudelijk programma, maar het charisma van De Wever konden vele kiezers overtuigen om voor de Vlaams-Nationalistische partij te kiezen.

De hemel op aarde

Hoe is het zover kunnen komen? Het kwaad begon bij de vorige federale verkiezingen van 2007. Yves Leterme pakte toen met een ambitieus Vlaams programma uit, waarvan iedereen zich afvroeg of dit wel in werkelijkheid kon verwezenlijkt worden. Hij beloofde de Vlamingen de hemel op aarde: meer autonomie, meer centen en een onafhankelijk Vlaanderen. Maanden later bleek dat hij van dit alles niets kon realiseren. Met alle nefaste gevolgen vandien. Bij de regionale verkiezingen zag men de bui al hangen. De traditionele partijen beten in het zand en Bart De Wever begon aan zijn opmars. Tot op 13 juni 2010 de dijk brak. De Wever stuurde iedereen naar huis. Hij startte onderhandelingen, werd op het Paleis ontvangen en brak door in de machts scenakels van de Belgische

Staat. Nooit stond een Vlaams-Nationalist zo dicht bij het Belgisch establishment. Wijlen Hugo Schiltz, die minister van Staat werd, kon hier alleen maar van dromen. Hoever staat N-VA nu? De partij vecht met haar eigen geloofwaardigheid. De onderhandelingen slepen al te lang aan en achter die carroussel schuilt het ontegensprekelijke vermoeden van De Wever dat hij helemaal geen akkoord wil, omdat dan hij opnieuw bewijst dat de Belgische Staat wel degelijk bestaat en ook hij meewerkt aan de instandhouding van de oude structuren. Enerzijds is hij gedoemd om te mislukken, anderzijds is het mislukken voor hem ook een nederlaag als Vlaams staatsman. De CD&V, de oude kartelpartner van N-VA, heeft tijdens de onderhandelingen voortdurend achter N-VA aangelopen en was als de dood om uit de schaduw van De Wever te treden. Niet de CD&V maar N-VA was immers de nieuwe leidende kracht in Vlaanderen, wat op zich ook al een nieuw feit in Vlaanderen was. Waarom zou CD&V dan ook de leiding hebben genomen? De Wever moest de klus nu klaren, niet CD&V. CD&V herstelde zich langzaam van de electorale nederlaag, bracht met haar nieuwe voorzitter Wouter Beke in eigen huis orde op zaken en maakt zich nu klaar om bij de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van oktober 2012 haar lokale basis in Vlaanderen te behouden. Want ook daar dreigt een dijkbreuk. Het is immers niet uitgesloten dat N-VA in vele gemeentebesturen binnenbreekt, schepensambten en misschien zelfs burgemeestersambten zal veroveren. En daarmee ook voorgoed een einde maakt aan de lokale overheersing van de christendemocratie in Vlaanderen. Alles hangt uiteraard samen met wat er op federaal vlak verder zal gebeuren en onder welk gesternte N-VA naar de lokale verkiezingen zal trekken.

Eeuwige socialisten

De sp.a is al sinds 1999 op de terugtocht, maar slaagt er telkenmale in om in een meerderheid te geraken en zijn karretje aan de winnaar te hangen. In 1992 was dit

de CVP, in 1999 de VLD. Elke keer verloren de Vlaamse socialisten kiezers, maar telkens stapte zij in een regering. Tactisch staan zij dan ook het verst en indien de lopende onderhandelingen zouden slagen, zullen zij de eerste zijn om dikke ministerportefeuilles uit de brand te slepen. Dat de sp.a een sterkte communautaire tegenhanger in Wallonië heeft, in de figuur van de PS, is daar niet vreemd aan. Socialisten trekken in Belgisch verband vaak nog aan hetzelfde koord en dat loont blijkbaar.

Onverschillige liberale kiezers

Alexander De Croo, de nieuwe voorzitter van de Vlaamse liberalen kon op 13 juni 2010 geen profijt halen uit zijn blitzactie om de federale regering te laten vallen. Hoe erg hij zich ook inspande om iedereen duidelijk te maken dat men tijdens de onderhandelingen in het voorjaar van 2010 heel ver van een akkoord stond, hij kon de kiezers niet overtuigen van de liberale boodschap dat men met een nieuwe lei moest beginnen. Dat Open VLD de stekker uit de federale regering trok, speelde maar een marginale rol bij het bepalen van de stem. Uit het kiesonderzoek van TNS Media (*) is de conclusie duidelijk: "Voor 56 procent ex-LDD stemmers creëerde het voorzitterschap van Alexander De Croo de déclin om naar Open VLD terug te keren. Zijn komst heeft ervoor gezorgd dat de liberalen als rechtser worden gepercipieerd, en dat deed het resultaat allerminst kwaad. Het profiel van de liberale stemmer anno 2010 is bijzonder diffuus. Het enige wat die mensen bindt, is dat ze het economisch vrij goed hebben. Het is lastig om voor dat verscheiden publiek goed te doen. Een zeer gevaarlijk gegeven voor Open VLD is dat de partij bijna zes kiezers op de tien onverschillig laat. Daar moet iets aan worden gedaan als de liberalen weer willen klimmen".

De andere partijen paktten het tactisch handig aan en zetten De Croo in het verdomhoekje. Hij was de schuld van alle leed waarin het koninkrijk gestort werd. De kiezer ging aan het blauwe kieshokje voorbij.

Spagaat

Intussen zit de Open Vld nog altijd in een federale regering, terwijl ze niet deelneemt aan de federale onderhandelingen. Dit is een dodelijk spagaat voor de partij, aan de ene kant regeren, aan de andere kant oppositie voeren. Op termijn is dit een dodelijke combinatie waar de partij zo snel mogelijk moet van verlost worden. Je kan nog zo goed benadrukken hoe je je best doet in de regering, dat je op de meubelen let terwijl er buiten wordt geknoeid, het slaat niet aan en de mensen geloven dat niet. Ofwel voer je oppositie ofwel bestuur je, al wat er tussen ligt is één grote valkuil. Wie onderzoek naar de kiesintenties bekijkt, moet vaststellen dat liefst 109.000 stemmen van Open Vld naar N-VA gingen. Dit heeft niet alleen met de algemene ontgoocheling van de kiezer te maken in de laatste regeerperiode van Paars, maar ook met het zwakke communautaire standpunt van Open Vld te maken. Het Vlaams profiel van Open Vld was weinig duidelijk en zeker niet uitgesproken Vlaams. Mag het een les zijn voor de toekomst?

Sindsdien is het kommer en kwel bij de Vlaamse liberalen. Men slaagt er niet in om met een begeistert project te komen. De oude waarden, Verhofstadt, Dewael, De Gucht, Daems en De Croo senior staan aan de kant en zijn niet in staat om de partij een nieuw elan te bezorgen. Een tussengeneratie met figuren zoals Bart Somers verbrandde zich vroegtijdig en maakt nog weinig kans op een terugkeer. Jongeren zoals Mathias De Clercq, Gwendolyn Rutten en Willem-Frederik Schiltz hebben alle troeven in zich, maar de tijd is verre van rijp voor hun liberale omwenteling.

Het zal nog een verkiezing duren alvorens de kaarten bij Open Vld definitief zullen geschud worden. Pas dan zal duidelijk zijn of Alexander De Croo in staat is om de partij electoraal succes te bezorgen. De eerlijkheid gebied dat hij in 2011 een oprechte kans moet krijgen om te bewijzen of hij in staat is om een partij te leiden.

Bloedend Avondland

Maatschappelijk is de politieke instabiliteit voor België een ramp geworden. Het land verloor in het buitenland en op de financiële markten alle krediet. Maar ook de bevolking zelf leidt onder het gebrek aan sturing en leiderschap. Belgen kunnen nog

amper fier zijn op hun land, dat als een kreupele oude man zich naar 2011 sleept. Het Europees voorzitterschap was wel ok, maar echt blinken deed Letermé en co niet. Met schaamte trokken we als verzoepen leiders door het Europese bloedende Avondland dat worstelt met een geschonden zelfvertrouwen. Maatschappelijk zitten we in een crisis die in het Koninkrijk België geen voorgaande kent; het geloof in de politiek is zwak, het vertrouwen in de huidige leiders klein en wat vooral het ergste is, er is geen perspectief voor dit land aan de Noordzee. Dat is wat de christendemocratische tafelspringers tijdens de verkiezingen van juni 2007 hebben aangericht. Hoe moet het nu verder in ons Avondland? Zoals we begin 2010 hier al schreven, sterven we wellicht op nieuwe verkiezingen af. De onderhandelaars hebben alle mogelijkheden uitgeput. De Koning is radeloos. In zijn jongste boodschap voor Kerstmis klonk ook die radeloosheid. Hij riep alle partijen op om eindelijk een compromis te sluiten en over te gaan tot echt besturen. Een zinnetje viel mij speciaal op: "Voorts dient een oplossing voor Brussel-Halle-Vilvoorde te worden aangereikt, en regels op het gebied van politieke ethiek nader bepaald". BHV, daar komt misschien nooit meer iets van, maar die politieke ethiek, daar gaat het uiteindelijk om. Staatsmanszin is niet meer aan de De Wevers van deze aarde besteed. Het gaat om hun eigen doel en vermogen en niet meer om dit van de man in de straat. De Wever zou misschien wat meer bij zijn frituur moeten langsgaan en luisteren met wat de 'mensen' echt bezig zijn. Hun geluk, hun leven, hun job en hun gezondheid. België heeft dus een schoktherapie nodig. En die zal niet van de huidige machthebbers komen. Ze zijn uitgeregeerd, 'uitgecompromist' en 'uitgeonderhandeld'. Hun verleden is besmeurd en ze hebben niet langer het nodige krediet om een land als België te besturen. Dus, weg met die handel en op naar nieuwe verkiezingen. De kiezer weet tenslotte wel beter.

Bert CORNELIS

[*] **Knack**, 15 december 2010, blz. 46;
www.knack.be

Bart De Wever: Vlaams-Nationalist werd Belgische staatsman.

Alexander De Croo: het spagaat doet erg pijn.

Willem-Frederik Schiltz: de generatie die nog moet rijpen.

Koning Albert: meer ethiek in de politiek.

MEDIA: De verschraling van de Antwerpse pers

Naar aanleiding van de 125ste verjaardag van de VVJ, de vereniging van de in Vlaanderen actieve beroepsjournalisten, schreef een Nederlander, Aad van Maanen, 'Een kans gemist om te zwijgen', een wat bizarre titel om een lofwaardig en interessant overzicht te geven van de Antwerpse pers in 1886.

Eerste vaststelling (maar dat wisten we uiteraard al): er zijn vandaag haast geen Antwerpse kranten meer. Hoogstens een soort Antwerpse editie van 'Het Laatste Nieuws' en 'De Gazet van Antwerpen' zit op de Linkeroever ("den anderen kant van 't stad...") en is financieel en gedeeltelijk redactioneel gelinkt aan 'Het Belang van Limburg'. "Actieve redacties zijn er in het centrum van Antwerpen niet meer te vinden" (pag. 232) constateert van Maanen, om nog een Antwerpse krant te vinden verwijst hij sarcastisch naar het Dagblad-museum in Hoboken...

Tien dagbladen

Wat een verschil met 125 jaar geleden: in Antwerpen alleen waren er toen tien dagbladen, waarvan de helft Franstalig. Ze leken erg op elkaar: vier pagina's groot, elke bladzijde vijf of zes kolommen, dicht bedrukt, geen grote koppen, geen illustraties. Ook qua indeling zagen ze er identiek uit: buitenlands nieuws, politiek nieuws uit het binnenland, Antwerps nieuws met moorden, diefstallen, ongelukken, gerechtelijk nieuws, theater en muziek en weinig of geen sport! Inhoudelijk vlogen ze elkaar pittig in de haren, vooral de liberalen tegen de katholieken. Journalisten noemde men 'gazettenschrijvers.' Een los nummer kostte 10 à 20 centiemmen, een goed betaalde hoofdredacteur had ongeveer 2.400 frank jaarwedde.

De oudste

De oudste Antwerpse krant van toen was 'Le Précurseur', die in het vaarwater zat (opgekocht zelfs!) door de regeringsgezinde fractie van de liberale partij. De grote manitou-hoofdredacteur was Arthur Goemaere, een prominente vrijmetelaar en in 1885 stichter van de Belgische Persbond. 'Het Handelsblad van Antwerpen' was tien

jaar jonger dan 'Le Précurseur', het grote voorbeeld. Aanvankelijk unionistisch en vooruitstrevend wilde 'Het Handelsblad' de evenknie worden van 'Le Précurseur' maar dan erg katholiek, conservatief en Vlaamsgezind. Zij namen vooral de liberalen op de korrel. Over de opkomende socialisten met "hun vreemde rode vlag" deden ze wat schamper. August Snieders was er hoofdredacteur gedurende ruim 51 jaar, en dagelijks op post van 9 tot 16 uur. Onder zijn beleid werd 'Het Handelsblad' de voornaamste Vlaamse krant. Hij wordt ook de beste Vlaamse journalist van zijn tijd genoemd.

Hij schreef bijdragen onder het pseudoniem De Schoolmeester. Hij schreef ook feuilletons en deed dat in de zetterij, rechtstreeks 'op de steen', "met als resultaat dat er wel eens personages stierven die een paar weken later weer in het verhaal opdoken. Niemand nam daar aanstoot aan, de Gust had altijd gelijk" (pag.162).

Snieders was bovendien actief als schrijver van romans en verhalen. Ik herinner mij uit mijn studententijd dat

de docent van dienst aardig kon opschep-pen met de ironie, het sarcasme en de humor die Snieders de auteur met een intelligente meewarigheid kon afwisselen.

Respect van Julius Hoste sr.

De 'Koophandel' was een derde Antwerpse krant, in 1863 opgericht door de Liberale Associatie en tot 1897 het doctrinaire blad van de liberale partij. In 1897 werd de titel opgeheven en werd het blad voortgezet onder de naam 'De Nieuwe Gazet'. 'Het Handelsblad' was de favoriete vijand van 'De Koophandel'. Er ging geen dag voorbij of de krant van de 'klerikalen' kreeg er stevig van langs. In 1876 werd Paul Billiet hoofdredacteur. Tot zijn medewerkers behoorden de kunstcriticus Max Rooses en Jan van Rijswijk jr., de latere burgemeester van Antwerpen. Julius Hoste sr., die veel respect had voor het journalistieke werk en de Vlaamse inzet van Billiet, bezorgde hem nadien een baantje als correspondent bij 'Het Laatste Nieuws'. Als letterkundige is hij totaal vergeten.

L'Escaut, een vierde Antwerpse krant, dateert van 1863, aanvankelijk ook liberaal, maar antiministerieel en aanhanger van de Meeting-Partij (die een louter katholieke aangelegenheid werd) en stond positief tegenover de Vlaamse grieven. Bij de geldschietters waren diverse katholieken en gaandeweg nam de katholieke invloed op het blad toe. 'L'Escaut' werd met veel inzet en overtuiging geleid door Gressin Dumoulin, maar toen de Meetingpartij steeds meer de katholieke kant opging, stapte hij eruit, net als vele liberalen. Om in 1867 een nieuwe krant op te richten, 'L'opinion' (met als ondertitel 'Journal libéral'), de vijfde in de rij. Gressin-Dumoulin bleef 35 jaar hoofdredacteur van de krant van de liberaal-democraten, als tegenhanger van 'Le Précurseur', het blad van de doctrinaire liberalen.

De populaire pers

Onder de noemer 'De populaire pers' bespreekt van Maanen enkele kranten "die goedkoper waren dan de vijf eerst

genoemde, maar ook veel minder nieuws brachten, nauwelijks politiek nieuws... in de sfeer van de faits divers...kennelijk geen bewaarkranten...".

Zoals 'De Scheldegalm' (eerst een weekblad, vanaf 1874 een dagblad met luchtiger nieuws, royalty, moordzaken, natuurrampen. 'De Scheldegalm' kon zijn liberale sympathieën niet verbergen, maar had ook sympathie voor de socialisten ("Al lopen zij nu en dan met eene bloedroode vlag, toch zijn de socialisten van Antwerpen niet bloeddorstig. Zijn hunne woorden al eens wat hevig, hunne daden zijn het veel minder en getuigen, als zij het in den grond niet kwaad meenen en de burgerij niets van hen te vreezen heeft, wel integendeel" (pag. 51). 'Allemansblad – De Antwerpenaar' werd in 1879 opgericht, kostte slechts 2 centiemmen per nummer, twee centiemmen was één cent, vandaar de naam 'centenblad': op kleiner formaat, zes dagen in de week een krantje van vier bladzijden. Ook 'Het Volksblad' (1884-1893) was een centenblad, verkocht in diverse kiosken van de stad, prat gaand op een dagelijkse oplage van 7.850 exemplaren. Ook al op tabloidformaat, met als uitgever Theo Vermaere, die zelf toneelkritieken schreef.

De oudste en de kleinste

Qua 'zakelijke pers' had Antwerpen verder nog de 'Lloyd anversois' (in 1858) opgericht met uitsluitend maritiem nieuws. De huidige 'De Lloyd' is m.a.w. de oudste nog bestaande krant van België. Het kleinste krantje (29 bij 22 centimeter) was 'Cote officielle de la Bourse d'Anvers' bracht dagelijks vier bladzijden met uitsluitend beursnieuws (van 1881 tot 1922). 'De Werker' van de socialistische beweging verscheen eerst als weekblad, in 1894 omgevormd als dagblad. Dat duurde niet lang. Het moest te vaak op de Gentse 'Vooruit' leunen. Uiteindelijk werd het blad in 1914 samen met het vakbondsblad 'De Volkstribuun' vervangen door de 'Volksgez' (tot 1978).

Vlaamsch Liberaal Verbond

De omgekeerde ontwikkeling maakte 'De kleine Gazet' mee: in 1874 een dagblad, in 1880 omgevormd tot weekblad, een opinieblad weergegeven in vier adjectieven: liberaal, vrijzinnig, vooruitstrevend,

Vlaamsgezind. "Als blad stelde 'De kleine Gazet' zijn kolommen wijd open voor alerhande liberale organisaties" schrijft van Maanen, "o.m. het in oktober 1885 opgerichte Vlaamsch Liberaal Verbond en het Willemsfonds" (pag. 66).

Ook 'De Voorwacht' was progressief-liberaal, een tikkeltje linkser, aanleunend bij de socialisten. Ontstaan in 1883 mengde het zich in een kleine Antwerpse schoolstrijd (n.a.v. het verzoekschrift van katholieke huisvaders) waarvoor de huisdichter Johan Hendrik van Offel het gelegenheidsgedicht 'De paap blijft uit de scholen' schreef dat een soort strijdlid werd. 'Het Recht' verscheen 's zondags, op vier bladzijden, en begaf zich met zijn conservatieve katholieke opvattingen op het slagveld van de partijpolitiek.

Ook 'De Vrijheid' was een conservatiefkatholiek weekblad, op half dagbladformaat en telde 4 bladzijden. Pour la petite histoire vertelt van Maanen over spotprenten die in 1886 gewijd waren aan 'de zaak Berneys-Peltzer-Pecher': de Brusselse advocaat Bernays was vermoord door de twee broers Peltzer, die ter dood werden veroordeeld. Het blad leefde zich uit met deze zaak, omdat de weduwe van Bernays, Julie Pecher, 'schuldige betrekkingen' zou hebben gehad met één van de Peltzer. Julie was de dochter van de liberale voorman Edward Pecher. In 1886 kon het blad zich opnieuw op de zaak storten toen Julie hertrouwde met de advocaat Frédéric Delvaux: een spotprent toonde een vrouw in bruidskledij, die de staart van een als bruidegom gekleed rond vasthoudt, met als onderschrift: Zij heeft het kalfke bij zijn steertje vast (pag. 77-78). 'De Huisvriend' was een 'goed katholiek blad', een kruising tussen dag- en weekblad, vlees noch vis: "Er kon in Vlaanderen geen pastoor of pater overlijden of hij werd vermeld in de rubriek Sterfgevallen, een zevende zoon werd frontpagina-nieuws" (pag. 79).

Ten slotte was er een nieuw soort tijdschrift dat in Europa sinds 1860 opgang maakte: het geïllustreerde tijdschrift, populair en ontspannend. Na Parijs, Duitsland en Nederland verscheen hier 'Belgische Illustratie', later 'Nieuwe Belgische Illustratie'. Hoofdredacteur was, opnieuw, August Snieders. Het blad hield het vol van 1868 tot 1909 en bevatte aardig

wat interessante gravures.

Waarom de auteur zich hield aan één verschijningsjaar (1886) beperkt de mogelijkheden. Dat leidt uiteraard tot een soort momentopname maar van Maanen is erin geslaagd alles in zijn context te plaatsen: het tijdsbeeld ontbreekt niet met b.v. de politieke verdeeldheid tussen liberalen versus katholieken.

Persbond

Uiteraard is 1886 belangrijk voor het opzet: de oprichting van een persbond (toen nog de 'Bond der Belgische Drukkers') met als woelige nationale gebeurtenis een heftig oproer in de Waalse industriebekkens.

Een aantal hoofdstukken verzamelen interessante biografische gegevens: 'dagbladschrijvers' zoals journalisten toen genoemd werden, werkten meestal anoniem, stukken werden zelden of nooit ondertekend...

Ludiek, vlot, pittig

De auteur, de Nederlander Aad van Maanen (°1942), die sinds 1972 in België werkte voor het agentschap Belga, had een schaakrubriek in 'De Standaard' en schreef cursiefjes in 'De Nieuwe Gids' onder het pseudoniem Pol Prater. Hij verwachtte geen grondige analyse van de politieke meningsverschillen tussen de diverse bladen. Ze komen wel aan bod maar ze werden niet systematisch onderzocht. "Dit is geen stukje politieke geschiedenis" schrijft hij, "maar een journalistieke benadering van een periode in de journalistiek".

De titel van het boek blijkt ontleend te zijn aan een van de vele polemieken die onze kranten destijds met elkaar uitvochten. Bewonderenswaardige research, vlot en pittig geschreven. Voor wie een klein beetje belangstelling heeft voor de geschiedenis van onze pers, ludiek verteld, is dit een niet te missen kans.

John Rijpens

Aad van Maanen, Een kans gemist om te zwijgen. De Antwerpse pers in 1886. Uitg. Internationaal Perscentrum Vlaanderen, 2011; 236 blz.

De rol van pulp in de Vlaamse ontvoogding

Het is de onschatbare verdienste van onze Volksbelang-redacteur John Rijpens om sinds zijn pensionering stelselmatig het leesvoer van de ordinaire man of vrouw in de straat op te tekenen en na te speuren. Het boek dat Rijpens recent publiceerde (*) mag voor de pulpliteratuur gelden als de literatuurgeschiedenissen van Kalff of Te Winkel in de negentiende eeuw.

In 2004 publiceerde hij een indringend overzicht van de Hanskens (**Inkt in de Papfles**), daarna was **Sacha Ivanov** aan de beurt (2006). Nu ligt de tachtigjarige geschiedenis voor van de **Vlaamse Filmpjes**, een monnikenwerk over nauwelijks te achterhalen broodschrijvers en wilde verbeelding vanuit een steeds meer verwaterend rooms-katholiek perspectief. Rijpens erkent onomwonden zijn schatplichtigheid aan amateurverzamelaars als Danny De Laet, Patrick De Ridder of André Verbrugghen, veldwerkers die de vonk naar meer systematisering (en minder beate bewondering) deden overslaan.

Abdij

Vanuit de Norbertijnerabdij van Averbode, die al sinds 1920 **Zonneland** uitbracht, werd vanaf 1930 een "eucharistische kruistocht" gelanceerd, om de ziel van de aankomende puber te behouden en te winnen voor de katholieke ziens- en levenswijze; dat lukte aardig, omdat langs het 'vrij' onderwijs om de oplage snel opstoomde naar ruim 40.000 boekjes. En mede omdat er onder pause-lijke aansporing naar de jeugd in de jaren dertig een heuse wervingscampagne werd opgezet, een vrij militante indoctrinatiemethode ter ere van "Kristus-Koning", nam de verspreiding van deze zedelijk onbesproken avonturen een hoge vlucht. In die "Katholieke Aktie", gelanceerd door Pius XI in 1925, speelden de **Vlaamsche Filmkens** een rol van betekenis. Want onder impuls van Jos Cleymans zette de kerk alles in op de jeugd.

Staalkaart

Toch verhult de geschiedenis van de Vlaamse Filmkens geenszins de in sourdine gehouden politiek-maatschappelijke verstrakking van de jaren dertig. Nergens beklemtoont Rijpens de verstikkende impact van het ideologisch stramien, maar tussen de regels valt veel te leren.

Het boek van John Rijpens mag voor de pulpliteratuur gelden als de literatuurgeschiedenissen van Kalff of Te Winkel in de negentiende eeuw. Het biedt een staalkaart van schrijvers en titels, waarvan het moeilijk is nu al uit te maken wat overblijft of wat de tijd zal trotseren. Van Flanders (43 titels tussen 1930 en 1943, 41 na de oorlog) kunnen we aannemen dat hij zijn plek in de populaire literatuur zal handhaven. Van alle anderen is vooral het debuten in de reeks een interessant verschijnsel. Niet voor Emiel Van Hemeldonck, Jozef Simons, René Swartenbroeckx of Frans Hammenecker, heimatschrijvers uit de Kempen – zij dragen het platform van zedelijk stichtende, avontuurlijke schetsen, waarop minder geregeld aanleverende schrijvers hun verbeelding kunnen enten. Wel voor jongere schrijvers die, meestal daarna, hun weg vonden naar de genreliteratuur (science fiction, fantasy, sociale roman, thriller). Ik denk aan Guido Eekhout (winnaar van de Poirotroprijs; overigens moet ik Rijpens erop wijzen dat Ludo Schildermans wel genomineerd werd, maar die prijs nooit won), Eddy Bertin, Guy Didelez, Patrick Bernauw, John Vermeulen, Cor Maria Leeman, Hilda Ver Boven, zelfs Jef Scheirs van wie het fantastisch-sombere verhaal 'Het Geheim van den Toren' (1931) niet mag verwonderen als je weet dat hij in 1929 al het zelotische ondergangboek **Het Einde van de Wereld** publiceerde.

Uitschieters

Er zitten ook merkwaardige uitschieters en passanten bij de snelschrijvers die teksten aanleverden voor de (twee-)wekelijkse uitgave. Zo schrok ik van André-Paul Duchateau, de stripscenarist van onder meer

Rik Ringers (**In het Tekken van de Slang**), van Maria Jacques, Roger Vanhoeck, sportver slaggever Jan Cornand van **Het Volk**, Joris Denoo, Frank Pollet, en de totale mislukking van Leopold Vermeiren en zijn Rode Ridder (**het Gebroken Zwaard**).

De grootste verdienste van de Vlaamse Filmpjes is niettemin dat ze in barre tijden van achteruitstelling, verfransing, en autoritair bewind, een kansarme jeugd leerden lezen in haar moedertaal. Dat is het krachtigste signaal én het onvergelijklijk belang ook van Rijpens' inventarisering. De vorm tilt het bijeengezochte materiaal moeizaam uit boven de vlotte lectuur (en zorgt soms voor irriterende herhalingen, zoals de niet-vertaalde verhalen van Flanders, de inbreng van Nicola (als Podgaetsky, de kapitein Carasverhalen, het belang van Rik Puttemans, of de donderdagmaaltijden van pater De Kessel bij John Flanders). Maar de scrupuleuze indexering van 80 jaar volkslectuur (mischien wat haastig afgewerkt, zodat heel wat sterfdata van auteurs niet opgespoord werden) levert stof aan voor het herschrijven van de Vlaamse letteren in de twintigste eeuw – met aandacht voor de revolutie van onderen uit, de emancipatie, de dubbelzinnigheid ook, van de Vlaamse leefwereld. Als de onderwijzers in de negentiende eeuw de moedertaal gered hebben, dan heeft de pulpliteratuur de vertrouwdheid met de eigen taal uitgezuiverd en veralgemeend. Dat is geen geringe verdienste, die de huidige generatie licht (en terecht) naast zich neerlegt. Maar die ze wel nodig had om te komen tot waar Vlaanderen vandaag staat. Daar past respect bij. En een warm gevoel. Het siert de uitgeverij van de VUB dat zij die aanpak schraagt.

Lukas De Vos

(*) John Rijpens, Vlaamse Filmpjes. Troetelkind of Ondergeschoven Kindje? Waar Vlaamse Jeugdauteurs het Schrijven Leerden. Brussel, ASP 2010; 368 blz.; 21,95 euro.

De uiterst rechtse partij SVP heeft in Zwitserland andermaal de schapen van stal gehaald. Voor de volksraadpleging van 28 november verschenen opnieuw de affiches met witte schaapjes die van het tere rood-witte heimatland een zwart lammetje buiten schopten. Aan duidelijkheid liet de affiche niets te wensen over. Aan populisme evenmin.

Blaten in het donker

En toch kozen de Zwitsers met ruime meerderheid – 52,9 % tegen 47,1 % bij een onverwacht hoge opkomst van meer dan de helft der stemgerechtigden – voor de harde lijn. Dat had deels te maken met het zwakkebod dat links en de centrumpartij FDP (de vrijzinnige partij) tegenover het SVP-voorstel indienden: ook zij zijn bereid om vreemdelingen die met gerecht in aanraking komen uit te wijzen, maar dat zou niet automatisch gebeuren. Het had ook deels te maken met het stijgende succes van de SVP, die nog maar net in Thun met vlag en wimpel de stadsraadsverkiezingen hadden gewonnen (12 zetels op 40, plus 6 voor de van SVP afgescheurde BDP).

Tweedeling

Meteen wordt de tweedeling tussen Romaans-Zwitserland en de Duitstaligen dieper en scherper. Want de tweeslachtigheid van het SVP-voorstel wekt hoedanook morele bedenkingen.

Bij de volksraadpleging werd namelijk ook een socialistisch voorstel weggeveegd om de ultrarijken (1 % van de bevolking) zwaarder te belasten. Michael Schumacher mag blijven en zijn geld houden, vindt 58 %. Tijd voor zelfbeschouwing.

De Duitse krant **Die Zeit** verwoordde het haarscherp: "Hände vor die Augen, dann ist die Wirklichkeit weg". Zoals justitie blind is, doen ook de banken hun ogen dicht. Het bankgeheim staat nog geheid, geld van maffiosi, dictatoren en malafide bedrijven is nog altijd even welkom. Maar wie wat mispeutert, gaat zonder pardon de grens over. Waar naartoe? Nogal wat Magrebijnse vreemdelingen wonen al veertig jaar en langer in Zwitserland, spreken Schwytzerdütsch of Frans. Ga je die terugsturen naar een Arabischstalige wereld die hen volkomen vreemd is? Nogal wat Koerden en Afghanen zijn hun land ontvlucht. Kun je die terugsturen zonder dat hun leven in gevaar komt? Want het lijstje gegronde uitwijzingsredenen is lang: moord, verkrachting, geweldpleging, smokkel in verdovende midde-

len. Maar ook "misbruik van de sociale zekerheid". Dat opent de poort voor een massa-exodus.

Bagatellen

De sociaal-democratische justitieminister Simonetta Sommaruga staat voor haar eerste grote uitdaging. Zij rekent erop dat de uitwijzing niet voor kleine inbreuken zal gelden, en dat de SVP in het parlement de uitzondering voor "bagatellen" mee zal ondersteunen. De SVP laat evenwel de soep niet koud worden: zij wil dat er tegen de zomer volgend jaar al een wetsontwerp klaarligt. Een uitbreiding van de uitzettingen zou niettemin in het eigen vlees snijden: in de ziekenhuizen zijn nog amper tien procent van de artsen Duitstalige Zwitsers. En het onderwijs gaat de weg op van Duitsland, waar al de helft van de schoolgaande jeugd uit migranten bestaat. Toch is het onderwijs de volgende stap in de zuiveringsoperatie van de SVP: na het asielbeleid en de veiligheid, inclusief de misdadigheid, moeten het schoolverzuim en de kwaliteit van het onderwijs worden aangepakt.

Dat een en ander onrust wekt bij de buurlanden en in Europa, ligt voor de hand. Oostenrijk reageert verbijsterd, maar dat heeft meer te maken met het eigen slechte geweten en met de deelname van uiterst rechts (FPÖ) aan de regering dan met echte bekommernis om de armere migranten. Overigens gaat het vooral om de uitwijzing van ex-Joegoslaven in Zwitserland. Europa heeft wel een echt probleem. Zwitserland is namelijk toegetreden tot de Schengenzone en waarborgt dus het vrij personenverkeer van zijn onderdanen en paspoorthouders. Bij de uitwerking van de wet zal Bern daar in elk geval rekening moeten mee houden. Europa wil een verdragsrechtelijk aanvaardbare oplossing binnen de vijf jaar.

Het meest bedreigende gevolg van de uitslag bij dit Zwitsers referendum is

ongetwijfeld de toenemende verwijdering tussen Franssprekend West-Zwitserland en het gros van de kantons die Duits spreken. Alleen Wallis volgde de SVP. En laat nu net tot nieuwe president voor het komende jaar de vrijzinnige democraat Jean-René Germanier zijn gekozen, een wijnboer uit, jawel, Wallis. Hij staat rechts van het centrum, maar lijkt wel alles in te zullen zetten op verzoening. Hij is drietalig en goed gezien bij de Alpenboeren. "Ik ga de ronde van alle kantons doen", zei hij zijn ambtsaanvaarding. Het zal nodig zijn, want het Zwitserse, rijke binnenland met lage aanslagvoeten (Zug, Schwyz, Nidwalden) heeft heel andere problemen dan pakweg Genève. Daar bestaat 40 % van de bevolking uit vreemdelingen. En de stad is ook de zetel van enkele internationale instellingen (Internationale Arbeidsorganisatie, VN e.a.), en kan dus moeilijk multicultureel overleg tegen de haren instrijken.

Verkramp

Van het volk zal het niet komen. Dat vindt zijn in andere ogen verkrampde reactie vanzelfsprekend. Het straatprotest tegen de uitslag bleef dan ook uiterst beperkt: hooguit honderd boze jongeren in Lausanne; enkele honderden in Zürich; en in de hoofdstad Bern verstoorden 400, voor het merendeel vermomde of gemaskerde jongelui, het verkeer. Intussen vierde in het Bristolhotel de SVP zijn nieuwe zege. Er viel één slachtoffer: de deur van het hotel. Opwindender was het niet.

Lukas De Vos

Het Liberaal Vlaams Verbond toast graag met u op het nieuwe jaar!

Op dinsdag 25 januari 2011 om 18u30 in
Hotel Sandton Brussels Centre,
Parochiaansstraat 15-27, 1000 Brussel
(vlakbij het Centraal Station)
Gast spreker: uittredend vice-premier Guy Vanhengel

Gelieve uw aanwezigheid te bevestigen via
09 221 75 05 of info@hetlvv.be